

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja
1. in 15. dne vsakega
meseca na celi polt.

List za šolo in dom.

Velja
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 13.

V Ljubljani 1. julija 1871.

Tečaj XI.

Kaplja.

Kaplja je mala
Padla z drevesa,
V germič je pala,
List se pretresa.

List se dotaknil
Druzega pa je,
Ta se premaknil
Tretji se maje.

Šum iz majanja
Tega nastane,
Kaplja nekdanja
Z listeča kane.

Strese v uhó se
Zajcu, ki spal je;
Listi majó se,
Da se izbal je,

Kvišku poskoči,
V gozd se oberne;
Puška nanj póči,
Mertev se zverne —.

Časih v nesrečo
Mali peljajo
Vzroki največo,
S strahom igrajo.

Fr. Cimperman.

Ali na Kranjskem ne potrebujemo še ene izobraževalnice za učitelje?

V 12. listu „Tovarša“ smo v spisu „Prihodnost kranjskega ljudskega šolstva“ naposled izračunili, da bode Kranjsko v 10 letih potrebovalo 150 — 200 učiteljev. Rekli smo že zadnjič, da dvomimo, da bi ljubljanska učiteljska pripravnica omenjeno število učiteljev mogla nategniti. Pri tem svojem izreku še vedno ostajamo ter ga danes tudi podpiramo z razlogi.

Iz ljubljanske pripravnice moremo za šolsko leto 1871/72 dobiti k večemu 6 sposobnih učiteljev, za šolsko leto 1872/73. k večemu 7, za 1873/74. nobenega (ker letošnji poveljnik hodili bodo še 3 leta v pripravnico) in še le za šolsko leto 1874/75. dobomo jih morda 20.

Koliko učiteljev bi pa potrebovali za prihodnje šolsko leto? Ako bi jih imeli 15, zadostilo bi se le toliko, da bi se izpraznjena mesta napolnila in na nove šole učitelje postavilo. Takošna potreba se morda primeri tudi za šolsko leto 1872/73. Tedaj mora v 2 letih vsakako primanjkovati 20 učiteljev; in še več kot 20! 2×20 in tudi 3×20 se jih bode potrebovalo, če premislimo, da za dve leti vendar morajo obveljati tudi za Kranjsko nove postave, po katerih se bodo nove šole berž ko mogoče napravljale in stare razširjevale, in vsled katerih se bode 40 — 50 let služečim učiteljem vendar podelila terdo zaslužena pokojnina.

Če tudi pomislimo, da se kranjski učitelji v poslednjem času preseljujejo na Štajersko, kamor jih mika boljša plača, smemo kar naravnost terditi, da v 2 letih bode na Kranjskem primanjkovalo gotovo 60 ljudskih učiteljev.

Kako pa bi se temu pomagalo? Najlože z napravo nove učiteljske pripravnice v kakem mesticu na Kranjskem (saj začasno).

Treba bode napraviti nove triletne pripravnice za učitelje. Za tako šolo bi bila zopet Idrija naj pripravnjše mesto. Gorenška in dolenska stran že imate višje šole, le Notranjsko ne primore niti ene srednje šole. Dovolj naj se torej Idriji vsaj učit. pripravnica. Tukaj je bila že konec 18. stoletja niža gimnazija, od l. 1853. — 1866. bila je enoletna učit. pripravnica — le sedaj, ko vse vpije: šol, šol! — sedaj ima samo navadno 4razredno ljudsko šolo. V omenjenih 13 letih se je v Idriji izšolalo 198 učiteljev, iz med katerih jih je krog 70 na Kranjskem. To je znamenje, da je v Idriji primeren kraj za tako šolo. Idrija bi tedaj imela za tako šolo gotovo tudi naj več pravice. Kranjska dežela bi skoraj mogla zahtevati še ene učit. pripravnice tudi iz tega ozira, ker imajo druge dežele enake velikosti po 2 in 3 učit. pripravnice. Tako ima Primorsko 3 pripravnice za učitelje in 1 za učiteljice, Dalmacija 2 pripravnici za učitelje, Šlezija 2 za učitelje, 1 za učiteljice.

Geometrija ali merstvo v ljudski šoli.

(Dalje.)

Krog.*)

Krog je kriva čerta, ki se povrača sama v sebe. Sredi kroga je točka, od ktere so vse druge točke krogove enako oddaljene. To točko imenujemo središč ekrogovo. Središče se navadno zaznamova s čerko O, kakor se razvidi iz vseh slik v današnji „Tov.“ prilogi

*) Glej prilogo!

Čerto, katero potegnemo od središča do ktere koli točke v krogovem obsegu, imenujemo polomér (radij) kroga. V sliki I. je OD polomér, pa tudi OA, OČ, OB, OC so polométri kroga. Jasno je, da morajo biti vsi polométri enega kroga med seboj enaki. Iz tega sledi, da je polomér daljšava središča do kake točke v obsegu. Ako v sliki I. polomér AO podaljšamo tako daleč, da se dotika na nasprotni strani krogovega obvoda, dobimo krogov premér, ki je še enkrat tako dolg kot polomér. V sliki I. je AB in CČ premér. Naravno je, da so tudi preméri tistega kroga med seboj enaki. Vsakteri del kroga zovemo krožni lok (Kreisbogen). Tako je AD, DČ lok kroga v podobi I. Polovico kroga imenujemo polokrog, četrtnina kroga se zove s tujim imenom kvadrant.

Krog risamo s krožilom (s šestilom, cirkeljnóm). V III. sliki vidimo v krogu še druge čerte, katerih je treba še omenjati.

Čerta CČ veže dve točki v krogovem obsegu, ta se imenuje zategadel spona ali tetiva. Sponé v krogu so manjše in večje. Najdaljša spona je tista, ki je potegnjena skozi središče. Ta pa je premér; tedaj je premér naj daljša spona. Čerto GH, ki reže krog na dveh krajih, zovemo sečnico, in čerto DE, ki je zunaj kroga in se ga dotika le na enem mestu, v točki A, imenujemo dotičnico ali dirko. Delu kroga, kterege spona CČ odločuje od cele plani, pravimo krožni odsek, unemu, ki je med poloméroma OA in OF, pa krožni izsek.

Celi krog razdeljujemo na 360 delov, ki so prav za prav mali loki. Ti deli se zovejo stopinje. Na majhnih krogih so stopinje drobne, a na velikih, kakor je ravník naše zemlje, znaša ena stopinja 15 milj. Vsaka stopinja se zopet deli na 60 enakih delov, ki so minute, in vsaka minuta na 60 sekund. Stopinja se zaznamova z °, minuta z ', sekunda z ''; postavim: 15°, 43', 36''.

Celi krog obsega 360°; koliko stopinj pa polokrog? koliko kvadrant?

Misliti si moremo, da krog tudi tako nastane, da se čerta (polomér), ki je na eni končinci (središče) priterjena, dalje pomika in na tem potu krog vpiše. Na ta poslednji način nastanejo pa tudi koti. Iz tega se razvidi, da so si koti in krog v tesni zvezi.

K vsakemu kotu spada namreč primeren lok. Kolikor veči je kot, toliko veči je dotični lok. V II. podobi stojita poloméra AO in OC navpik in oklepata torej pravi kot AOC. K temu kotu spada lok AC, ki pa je četrtnina (kvadrant) krogov. Ta pa meri 90 stopinj, in ker velikost kotov po njihovih lokih merimo, rekli bodemo, da pravi kot AOC obsega 90°. Kar veljá o tem pravem kotu, veljá tudi za druge. Vsak pravi kot obsega torej 90°. Oster kot AOB

je manjši od pravega; ne obsega torej 90° . Ostri koti nimajo tedaj nikoli 90° . AOC je top kot in obsega nad 90° . Velikost topih kotov je od 90° — 180° . Raven kot pa ima 180° . Vzbuhnjeni koti pa rastejo od 180° — 360°

Da kote na tanko izmerjamo, v ta namen nam služi enostavno orodje z imenom prenašalec (transporter), ki je navadno napravljen iz medí, (pod. IV.) Prenašalec je izrezan polokrog, ki je razdeljen na 180 stopinj, ki se lahko beró od obeh strani. Ako hočemo ž njim mériti kroge, treba ga je tako polagati, da leží središče (O, pod. IV.) polokroga ravno v verhu kota, in njegov premér na enem kraku kotovem. Potem se gleda, na kateri stopinji leží drugi krak. Število stopinj, velikost kota, se bere koj na prenašalcu.

Razne naloge o krogu.

a. Kako se najde krogu središče, če je njegov polomér znan? (pod. V.)

Izvoli si v obsegu dovoljni točki A in B, in vpiši iz teh z znanim polomérom mala loka!

V točki, kjer se poslednja križata, je krogovo središče.

b. Pri krogu v podobi VI. pa polomér ni znan; kako se najde središče?

Potegni poljubno spono AB, razpolovi jo ter postavi v polovični točki navpično čerto CD!

Poslednja čerta pa je premér krogov; treba jo je samo razpoloviti, da se dobí središče.

c. V sliki VII. pa je le del kroga CA znan; kako se v tem primerljeji dobí krogovo središče?

Vlečete se tetivi AB in BC. Obedve se razpolovite in nanje se postavite navpičnici mn in op, ki se križate v točki O, — v središči krogovem.

č. Dane so tri točke A, B, C, (pod. VIII.), ki pa ne ležite v eni ravni čerti; skozi te tri točke naj se naredí krog. Kje bode njegovo središče?

Med temi pikami se potegneta ravni čerti AB in BC. V sredi teh čert se postavite navpičnici ČD in EF, ki se križate v točki O. Ta pa je zaželjeno središče.

d. Kako se dotičnica ali dirka risa?

Potegni polomér do točke A (pod. IX.), kjer hočeš imeti derko, in postavi tù na polomér navpičnico MN; ta pa je dotičnica, ki se pa le v eni točki sme kroga dotikati.

(Prih. dalje.)

Naj važnije kmetijske resnice za ljudsko šolo,

spisal Fr. Govekar.

(Dalje.)

Vpr. Kteri so obstojni deli zemelj?

Odg. Obstojni deli zemelj so organski in neorganski. Teга se prepričamo, ako deržimo na noževem koncu (špici) perst nad plamenom. Naj prej je perst černa, kar priča, da je v njej ogelec; pozneje, ko je ogelec zgorel, je perst sivkasta ali bolj rudečkasta, ter je zelo enaka pepelu.

V. Iz česa se pa naredé organski deli zemelj?

O. Poglavitno postanejo organski deli zemelj iz korenin odmerlih rastlin, iz sognjitih teles raznih živali in iz gnoja.

V. Je li organskih snov veliko v zemljah?

O. V šotni zemlji jih je dostikrat tri četertine, v rodovitni poljski zemlji pa komaj deseti ali dvajseti del.

V. Čemu pa so organski deli zemelj?

O. Organski deli zemlje, kteri v njej strohné in razpadejo v amonijak in ogelnokislo apno služijo rastlinam v živež.

V. Ali se po obdelovanji zemlje (po poljedelstvu) organski deli zemlje množé ali manjšajo?

O. Ako zemljišče le málo gnojimo, dostikrat orjemo, da rodi sad, tedaj se ti deli manjšajo; ako pa polje dobro gnojimo, ali pustimo ledino, ali za praho, ali za pašo, tedaj se pa množé organski deli zemlje.

V. Od kje izvirajo pa neorganski deli zemlje?

O. Neorganski deli zemlje se narejajo iz terdih kamenjev, kakor so granit, apnenik, glina itd., kteri na zraku preperé in razpadejo.

V. Ali je v vsakem zemljišču kaj tacih delov?

O. V vsakem zemljišču so taki deli.

V. Kako pa se imenuje zemlja, v kteri je posebno veliko prej imenovanih snov?

O. Ako je zemlja iz drobnega peska, kterega s prostimi očmi ločiti ne moremo, ali pa če je ilovica namešana z letečim peskom, tedaj se imenuje peščena zemlja. Taka zemlja je rahla, ter se lahko obdeluje; barve je rumene ali sive, v njej rada raste vsaka rastlina, ktera ljubi rahlo zemljo, posebno, če je dobro gnojena in primerno vlažna. Ako je pa dva dela ilovice in en del peska zmešano, tedaj se pa imenujé taka zemlja ilovica ali ilovnata zemlja. Barve je razne, zavoljo več ali manj primešane zemlje.

Ilovica je vedno merzla, in če se tudi močno gnoji in rastline skerbno obdelujejo, vendar ne donša še popolnih pridelkov. Je pa zemlji primešano večino ogelnokislega apna, tedaj se potem imenuje apnena zemlja. Taka zemlja je rahla in lahka in šumi, če se na njo vode vlije. Barve je navadno sive ali bele; raste pa na nji vse, kar v peščeni zemlji dobro plenja. Zgolj apno pa ni pripravno za obdelovanje, kakor tudi gola ilovka ali goli pesek ne.

V. Ktere verste zemelj se najlaže in najceneje obdelujejo?

O. Lahka zemlja, na katerej ječmen in enaki sadeži bogato plodé.

V. Ker rastline za svojo rast vodé potrebujejo, tedaj je jako mokra zemlja gotovo zeló vgodna rastlinam.

O. To pa že ne; preobilno vodé v zemlji zaderžuje rastline v rasti, in se mora zato iz zemljišča odpravljati.

V. Kako se odpravlja voda iz zemljišč?

O. Voda se iz zemljišč odpravlja, tako, da ni treba zemlji odvzeti prave vlage in zraka, po kamnatih jarkih, lesenih ali šotnih odvodih, najbolje pa po cevni drenaži. Ker se more naprava odvodov z valjastimi cevami prav malo široko izpeljati, pride to tudi precej cenejša od jarkov s kako drugo robo.

V. Ali je na lahki ali na težki zemlji drenaža potrebna?

O. Ker navadna ilovica ali težka zemlja vodo bolj prideržuje, kakor peščena zemlja, tedaj tudi ta drenaže bolj potrebuje; kar pa peščena zemlja, dasiravno je na verhu lahka in suha, pa more v globočini dostikrat veliko vodé zbirati, ktera je rastlinam škodljiva, tedaj tudi taki zemlji drenaža ne škoduje. Sploh pa naj se pri napravljanji drenaž naj prej na tanko preišče vzrok škodljive zamake, in še le potem naj se voda odpeljuje ali drenaža napravi.

V. Kako globoko in pa kako naj se napravi drenaža.

O. Drenaža ali cevi naj se naj manj 36 palcev globoko položé, da se tako more več virov skup stekati, in se stroški zmanjšajo.

V. Zakaj pa tako globoko?

O. Zato, da se drenaža pri oranji ne poškodeje, in da zamorejo korenine rastlin potem v rahli zemlji globokeje poganjati in rasti.

V. Kako globoko pa segajo n. pr. korenine nekterih rastlin?

O. Korenine listnatih rastlin poganjajo 9 — 12 palcev, korenine od lanu, detelje itd. segajo dostikrat 3 čevlje in še celó korenine od repe v rahli zemlji segajo do 2 čevlja globoko v zemljo.

V. Ali pa z drenažo drugega ne nameravamo, nego samo odpeljavanje vode?

O. Po drenaži zemlja deževnico ložeje popije, in s tem pride tudi čisti zrak v zemljo; zemljini deli lažje in hitreje preperé, ter postanejo tako rastlinom prej pripravniša hrana. Drenažni svet pa tudi v suhih letih manj suše terpi, mimo tistega, ki vedno malo moče dobiva iz globočine, kjer pri veliki solčni vročini vlaga toliko izhlapi, ter se zemlja toliko ohladi, da rastline ob enem od zgorej od solčne pripeke, od spodej pa od zemljinega hladu terpé in poginjajo. Skozi drenažo pa gorak in vlažni zrak v zemljo prihaja, se pri mali zemljini gorkoti ohlaja, in tako rosnato vlažno zemljo pod verhom napravlja.

V. Zakaj pa dostikrat kmetovalci težko zemljo pusté neobdelano?

O. Zato ker obdelovanje tolike stroške in toliko truda prizadene, da se potem kmetovalcu stroški in trud s žetvijo ne splačajo, ampak mu edino zgubo donšajo.

V. Ali se pa ne dá tako zemljišče nikakor popraviti in zboljšati, da bi se lažje in ceneje obdelovalo?

O. Dá se popraviti in zboljšati, in sicer po drenaži, in ako se globoko orje ter primeša apna in laporja. Po tem načinu se letni obdelovalni stroški zmanjšajo, ker se potem zemljišče lažje in prej obdela, ter postane rodovitniše od prej. Veliko tisuč oralov zemlje donša dandanes bogate pridelke, katero je prej, dokler se niso tega prekornistnega poboljšanja zemlje poprijeli, prazno in pusto ležalo in nikakoršnega hasna donšalo. Da bi le skoraj sleherni gospodar, kateri ima taka zemljišča, pridno in zvesto rabil drenaže!

(Dalje prih.)

Metelko

v

slovenskem slovstvu.

10. Tretji učenjak, ki mu je posebej presodil slovnico, bil je mojster njegov sam, „patriarcha“ Dobrovský. Pisal mu je (po nemški) takole:

V Pragi 12. avg. 1826.

Visokočastitljivi, Visokospoštovani Gospod Profesor!

Poslali ste mi Svojo lepo slovnico (Lehrgebäude) slovenskega jezika, meni jako prijetno darilo, za katero bi se Vam že zdavnej bil mógel zahvaliti. Dobil sem jo precej pozno, ko so jo knjigarne že imele, in na to se me je majniká po prehlajenji lotila neka vročnica, ktere sem se znebil le prav počasi. Prebrati sem pa hotel prej

knjigo, kedar sem Vam imel pisati. Sploh se je Vaše delo prav dobro (vortrefflich) obneslo. Veseli me, da me niste napak uméli, ter čestitam (ali srečo voščim) Vam in Vašim deželjanom, ki imajo zdaj prav dober (gründlich) navod, po katerem je zljajšano daljno učenje Vašega bogatega jezika. K temu ste dali marsiktere dobre opombe (gute Winke). Dovolite mi sedaj, naj Vam razodenem nekatere svoje misli, ki so se mi vzbudile pri prebiranju Vaše knjige. Str. VI zdí se mi le igrača (Scherz), kar se bere v opombi, da se glagolitje razlagajo iz glagolati. Ker glagoli, kakor slova, pomenijo tudi písmena ali čerke, je imenovanje azbuke glagolska, potlej glagolitska, dosti po volji. To ime so dali na zadnje duhovnikom, kateri so rabili take knjige. Str. XI oltar, ocet, pop, post pač niso nemčice, ampak oltar, ocet latinici, pop iz *παππος* gerčica, Ciril rabi zanjo jerei, post je čisto slovanska beseda, bila že pred Cirilom. Več o tem ne morem pisati, ker sem zastran domovine starega cerkvenega jezika celo druge misli že nekaj let, in o tem si pisariva še vedno z Vašim pravim (braven) deželjanom Kopitarjem. Jaz nahajam oblik in besedi, ki so lastne cerkvenemu jeziku, več v Ilirskem kot v Slovenskem, n. pr. budu z nedoločnikom, da se naredí dalji prihodnjik itd. Str. XIV ispovéde ni preminjati, ker wjedje, powjedje se nahaja kar pogostoma za prvo osebo. Gl. Inst. l. slav. p. 565. Na take starice (Archaismen) je dobro paziti. Str. 8 kar je povedano o pisavi po besedoslovji (Etymologie) zastran z in s, ž in š na koncu, mi celó dopade (cf. pa Jarnik); ko se beseda podaljša s samoglasnikom, se na tanko razločí končnik, jeli z ali s. Str. 17 luk javaljne iz l-st (List); ampak od levš, v rus. levša, leva roka, neprava, od tod Vaš l-šk (lešk) nepravichen (cf. Jezičn. III, 3). Str. 25 s-péh Fertigkeit se sim ne šteje, ker je s koreninski in h obrazilo; cf. str. 57, kjer je bolj prav. Str. 52 srež je čes. stříž (stříž), in se gotovo ne šteje pod ž ali ež. Str. 80 snetjav — od neti — mar od snjet, čes. Brand im Getreide. Str. 109 vernem od vračam, mar od vertiti, kjer t odpade pred nem. Str. 144 oje od jeti, dubito. Str. 145 paziti in pažiti nista sestavljena, nista toraj jemati pod pa. Str. 145 pa v pauk je pač namesti po, in uk je tudi koren. Pota (puta) ni iz peti (pjati); puto naj se primerja s Fuss, Fut. Str. 149 v vrok z ni odpadel, čes. auřek (uřek), slovaško urok, das Beschreyen, iz uřknuti beschreyen. Str. 154 vsok, vs ta ni tiste korenike; vysoký in viseti, vijs česko (tudi polj. rus. stslov.) je vys — ves pa vis. Tega Kranjci né ločijo več, ali v drugih narečjih je y in i dobro ločiti, tudi v izreki. Str. 154 vižati je pač iz weisen. Str. 215 naj bi se nam. dvignem sprejel bil nesem ali grizem v II. spregi, ker pretekli čas in nedoločni naklon od nesem,

grizem kaže več različnosti kot dvigniti, dvignil. Zdaj je v II. spregi, str. 213 za II. naznanjeno znanilo (Character) el, (el, in el le tedaj, kadar deblo kaže te samoglasnike). Kakor v pijem ne morem reči, da je pripona il (pil), ampak le l, ki se deblu pridene. Tako je v imel, plel le l znanilo. Ne bi bilo napak, postaviti za zgled kar pijem (ali ktereга drugega na jem) poleg nesem ali grizem.

Str. 151 pratika je lat. practica. Vprašaj (?) že kaže, da se Vam ni zdelo prav varno ondi. Str. 150 prilast je pač iz privlast, ne iz last. Str. 148 sokol ni sestavljen. Str. 49 netopir je edino pravo (unbefiedert, cf. Jarnik, Mikl.) Str. 45 p'na ne more biti iz nap'ta, cf. s-puma; zapona od zapeti, temu naj se pristavi sedanjik zapnem, da se bolje pokaže izpeljava. Str. 57 šega ne more izpeljevati se iz š.l. Str. XVIII Rusje se imajo prištevati po naj več znakov v I. red, kakor tudi Kranjci, če prav Dolenci pravijo tudi popel. Pepel je nekako pravilo, popel le izjema. Denite na mesto pepel drugo besedo, n. pr. sumnjeti, zweifeln, pa mi je tudi prav. Na Kranjskem sem pred 30 leti, ko sem vpričo bil pri otroškem nauku, slišal cviblati ali cviblovati; to mi je bilo celo nerazumljivo, dokler nisem vprašal o tem kaplana. Vi imate sicer neko drugo besedo, ki je pa zdaj ne najdem, ali kako pravi priprosti človek? Tudi Vendi so jo vzeli iz nemškega: zwubluyu. Poljci imajo wąpić, Česi pochybowati; sumnjeti je ponarejeño po geršk. ἀμυγγοῦσα, kakor dvojim po lat. dubito, ter so mislili na duo. Tako ponarejenih, kakor sumnjeti, je v staroslov. dokaj, in iz tega se sklepati da na domovino staroslovan. Vendar dosti o tem. Ko bi le že tudi v Poljskem in Ilirskem (Serbskem) imeli slovnici, ki bi bile vravnane po mojem ali po Vašem vzgledu (Formular), bilo bi ondaj lahko sestaviti vzajemno (harmonische) slovnico slovansko. Dokler se to ne zgodi, poslednje ni mogoče ali vsaj sklenjeno z velikimi težavami. Še nekatere vprašanja: Se-li smem povsod zanesti, da ste prideržali izreko deželno (die Aussprache des Landes); p. raz, ali ne pravijo bolj sploh rez? Ali res i za t v nedoločniku nikjer različno ne izrekujejo? Jaz bi z glasú še razumel ne bil, ko bi ne bil na Dunaju govoriti slišal neke pésterne (rojene Kranjice). Ali naj se taki zagrizeni (verbissene) glasniki tudi pišejo, in mar ne sem ali sim nam. s-m? Nerad pogrešam i v ti nedoločnikovem. Jeli odlika (Abweichung) v toliko rečeh bila res potrebna brez vsega ozira na poprejšnje pisave (Schreibmethoden)? V tem — se vé — jaz nimam besede. Kar tiče izvoljene znamnja ali čerke, se zdijo nekterim celó barbarske, posebno o, w, n. Za poslednje bi se bil vsaj mógel sprejeti c, ker ga že imajo Pemci, Poljci in Ilirci (Slavonci, Dalmatini p. Stulli). Potem bi lat. z lahko ostal, čemu z? n, l se

komaj loči. Jaz bi bil j pisal za n, l, sej se piše tudi za t in r. Ko bi ostal bil h, bi se mogle tiste maloktere, v kojih se izrekuje lat. h, naštetih za izjemo, ker jih je tako malo. Ali naj se izvoli χ nam. b. Pa, kakor sem že rekel, v tem naj jaz nimam nobenega glasú. Ne bi se li dala najti kaka srednja pot? Če nasledniki Vašega čerkopisja zdaj na svetlo dajo pobožne bukve, in Dainko tudi tako napreduje, kakor je začel, morajo bravci biti zbegani. Čez 50 let bi hotel viditi, kako bode.

Str. 15 naj bi se Prosthesis bolje ločila od Epenthesis. K prvi bi se jemal ptuj nam. tuj, starosl. tužd, novoserb. tudj; k drugi (Elisionen) tica nam. ptica. Snica (hrov. senicza) pa ni skrajšano iz jesenica. Tu Vas je zapeljal P. Marko, ki se drugoč graja. Sicer sem se iz Vaših bukev naučil marsikaj, kar bom sčasoma lahko porabil. Str. 37 se Vam zdi čudno, da pridevniki v množini ne ločijo več srednjega spola od ženskega. To delajo zdaj skor vse narečja, celo Čeh, kateri se slovnice ni učil; le v učeni pisavi (im hohen Styl) razločuje srednji spol od ženskega. Da pišete srove drava (str. 269), tega ne razumem prav; srov je skrajšano iz sirov, piše naj se toraj z a: sarov. Ali res razločuje kmet nedoločnik spat od namenivnika spat? Jeli razloček dokaj znaten? So ga li poprejšnji pisatelji spoznali in spolnovali? Misliti moram zdaj, kako bi Vam za to meni drago darilo poslal kaj, kar bi Vam móglo biti ljubo. S posebnim spoštovanjem bivam

Vaš

G. Kalistra in tiste, ki so z njim
bili na Dunaju, prosim, pozdravite.

Vdani

Dr. Jos. Dobrowský.

Šolsko obzorje.

Iz Bremena 14. jun. Dragi Tovarš! Gotovo nisi še dopisa iz Bremena prejel in ga tudi več ne boš, na torej! tukaj nekoliko verstic od nenavadnega dopisalca. Kar me k pisanju mika, je vzrok, da dečka, ktera sem v Ameriko poslal, sta bila pod ravnateljem, kateri je tvoj spoštovani vrednik. Ko smo belo Ljubljano zapustili, smo na potu do Dunaja malo videli, posebno ker smo se vso noč peljali. Toliko bolj sta stermela dečka, ko ob svitem jutru Dunaj zagledata; „to je mesto“, sta klicala, ko smo ga nekoliko prehodili! Čudno se jima je dozdevalo, videti pse in rogate kozle vprežene. Zverinjak v Schönbrunu ji je toliko mikal, da je bilo ostre besede treba, ji naprej spraviti. „Zdaj še le poznavava prav živali, ktere so nam naš g. učitelj namalane kazali in nam od njih govorili“, pravita dečka. Razgled „lep vid“ pri Schönbrunu na višavi ji je kar očaral. Rastljinški vert, vertovi drugih velikašev z vodnjaki in ribicami, prater s svojim vrišem, visoke hiše, zlasti zvonik sv. Štefana so jima besedo iztisnili: „O ko bi se vrnila v Ljubljano, to bi vedela kaj

praviti svojim součencem“. Enako se je godilo v Pragi. — V Draždanu je bil zopet zverinjak glavna reč, ker smo našli nekaj zverin, katerih na Dunaji nismo videli. V Berolinu pa je zopet sloveči zverinjak nas mikal, ker tudi tukaj smo nekaj novih zverin nahajali, katerih poprej še ne; zlasti pa je nas mikal „aquarium“, kjer so vse mogoče žive živalice od vsakojake kače in ribe do vseh mogočih morskih živalic in ptičev, kateri so tako peli in vrišali, še bolj kot vrabci pri sv. Jakobu. In kaj bi ne, ker teh pevk je gotovo nad pet tisučev skupaj. Kedar je pa strežaj opico „šimpansen“ razdražil, je toliko upila, da so vse druge živalice potihnile za nekaj časa.

V Berolinu je nas mikala procesija sv. Rešnjega telesa dan v katoliški cerkvi. Prišli smo po lepih mestih v Hamburg, kjer smo v ladjostaji našli gojzd velikih bark! To sta se čudila, to gledala, to popraševala, da je tudi jezičnemu dohtarju besed manjkalo; kako smo gledali Hamburg, kar ga je po ognji l. 1842. novega; to je res tako lepo, da se kot pri pravi zavolj repa nog pozabi, tako v Hamburgu zavolj novega mesta pregleda staremu nizkemu, gerdemu, smerdečemu in nesnažnema delu. Iz Hamburga smo se peljali v „omnibusu“, ker je ta pot bližja in cenejša v Bremen nego pot doli v okrožji čez Hanover! — Bremen! to je torej mesto, kjer se bomo ločili; o kako je čedno, lepo mesto! Hiše ne lahko čez dvoje nastropje; in vse v praznični obleki, ker so že 15. svoj vojaški polk slovesno sprejeti imeli. To je bilo napisov, priprav, zastav vseh barv; to smo gledali! Ko se pri ravnateljstvu morskih bark oglasimo, pravi gospod: „Če hočete, se že jutri odpeljati, se lahko zgodi, barka „New-York“ odveslja jutri v New-York in je še prostora!“ Milo me dečka pogledata, kaj bom rekel, ker tri dni se je treba poprej ločiti, kot smo mislili. Ker pa je tri dni mnogo časa, vse drago in ne vem, kaj bi tri dni v Bremen delali, sem ponudbo sprejel, in 14. zjutraj je železnica 800 ljudi potegnila do morske ladjostaje v Bremerhafen na morji, kateri vsi so ali Evrope siti, ali sreče iščejo ali jih poklic žeu; vsa pot — poltretjo uro smo derdrali — je pusta, nerodovitna zemlja. Ob 10. uri železnico zapustimo, popotne reči vzamemo, in hajd na barko! Vse je mergolelo od ljudi; tukaj so se poslavljali ljudje, tukaj so solze tekle; mnogi je Evropo zapustil, da je več videl ne bo. In moja dečka! Vsaj še njenemu spremljevalcu so solze tekle! Prosila sta me, da naj gotovo pozdravljam od nju gospode ravnatelja, učitelja in kateheta, in da jih ne bosta pozabila, in součence. Blagoslovil sem ji, in opoldne harke več videl nisem za katero sem gledal, dokler sem mogel. Še sem morju zročil par vročih solzic, še za nji in druge molil in potem se vernil v mesto. Dragi Tovarš! zapiši v svoj list, da učenca šentjakobske šole v Ljubljani: Janez in Jožef Lukanič, iz Poljan na Dolenskem doma, sta šla v Ameriko, ker je tam oče oziroma stric, kteremu se dobro godi in ki tudi drugim dobro hoče. Sporoči torej pozdravljenim pozdrave, ker vsakemu posebej pisati nimam časa.

Dr. S.

Iz Zagreba. (Učiteljski zbor.) Bratje in prijatelji! Čas našemu zboru se približuje. Zavoljo tega vabimo Vas vse brate učitelje, da se vsaki, kateri namerja vdeležiti se tega zbora, najdaljše do konca meseca julija oglasi centralnemu odboru; ker le takim zagotavlja se brezplačno stanovanje, kateri se oglašijo do omenjenega časa.

Sleherni pa, ki se oglasi, ima ob enem poslati 1 gold. za pristopnico, s katero se zadobijo naslednje oleksave:

a) Od 10. — 31. avgusta se more za polovico navadne cene voziti

na vseh parobrodih in železnicah, ktere so doslej to olekšavo dovolile, in ktere bojo še dovolile.

b) Dobil bo vsaki v Zagrebu brezplačno stanovanje.

c) Le s pristopnico more se vdeleževati našega zbora.

d) Dobil bo v času zborovanja brezplačno „Viestnik“ in tudi imenik vseh deležnikov tega zbora.

e) Imel bo brezplačni vstop k gledališni igri in h koncertu, ki se bo napravil v slavo dvestoletnice Amosa Komenskega, slavnega pedagoga ne le slovanskega, temuč vesoljnega sveta.

Na vsakej „pristopnici“ mora biti ime, stan in kraj bivanja dotičnika zapisano. Prosimo tedaj, da nam se vse to na tanko in razložno zapiše.

V Zagrebu, 1. junija 1871.

V imenu odbora za stanovanje:

Ferdinand Vuksanović,
predsednik.

Venceslav Mařik,
tajnik.

Dostavek. Odbor učiteljskega društva za Kranjsko tedaj vse slovenske učitelje še enkrat vljudno vabi k tej zelo zelo važni učiteljski skupščini in ob enem tudi naznanja, da sprejema oglasila s pristopnino k temu zboru do 15. t. m., in da jih bode potem skupno naznanil v Zagreb in tudi razpošiljal sprejemnice vsem, ki so se pri odboru oglasili in vstopnino vložili. Ob enem podpisani odbor tudi naznanja, da prodaja po 1 gold. srečke za loterijo raznih učil, ktera se bodo na izložbi šolskih učil nakupila in potem izžrebala. Naj manjši dobitok bo vreden 5 gold., naj večji pa 150 gold. Po tej hvalevredni poti bode tedaj prišlo mnogo lepih učil v ljudske šole. Učitelji, šolski predniki in sploh prijatelji domačega šolstva, kupujte te srečke, da se pospešuje dobro delo!

Odbor učit. društva za Kranjsko.

Iz Notranjskega. Žalostna, pa resnična je naloga ljudskega učitelja: „Čakajmo in upajmo!“ sej upanje je sladko tolažilo; tolažbe pa posebno ljudski učitelj potrebuje pri svojem težavnem in trudapolnem poslu. Dobrega učitelja, ki ima pravi poklic, tolaži že šola sama; kajti vse njegovo delo in početje je v šoli, on je za šolo in v šoli posvečen, vse svoje dni obrača v prid mladini, v prid vsemu človeštvu. Kako imeniten stan je to, kako sveta mu je dolžnost, vse to vestno in natančno opravljati, sej si je zvest pregovor, ki se glasi: Po delu pride plačilo. Res po vsi pravici smemo učitelji pričakovati in nadjati se boljše in bolj vredjene plače, kteri že dolgo nasproti gledamo v temno prihodnost. Slavna deželna vlada zdatno podpira težavni stan ubogih učiteljev, a ta sreča doletí le tega ali unega, ne pa vse; zatorej se mi ljudski učitelji zaupljivo obračamo na odbor učit. društva za Kranjsko, kteri bo gotovo po svoji moči pomagal učiteljem s tem, da bode slavnemu deželnemu zboru predložil naše želje, kteri bo vendar že enkrat čul naše terkanje in nas ne bo pustil še dalje pred durmi stati in čakati tega, kar zaslužimo in kar drugod že učitelji uživajo; ne bilo bi potem marsikomu treba domovine zapustiti in na tujem si kruha iskati; kajti naveličali so se taki že, požirati šolski prah za tako pičlo plačilo ter ga spravljati v prazen želodec. Pisavec teh verstic ga mora požirati za petdeset soldov na dan, in še to malo kako se dobiva, Bog pomagaj! Koliko ostane od tega za časopise in lastno izobraževanje, koliko za društva

in za dopisovanje — to si vsak sam lahko preračuni, in zraven naj se še učitelj po svojem stanu spodobno oblači, ako hoče, da ga bode mladina in sploh občina spoštovala. Naj bi se vendar pri ustanovljenji novih šol določevala učitelju boljša in vredjena plača, kajti vsak prebritko skuša, ako svojo plačo neredno prejema. In to plačilo vživa pisatelj zdej že tretje leto in verh tega je že peto leto učitelj in je učiteljsko spraševanje že dostal, a vendar se mu noče prikazati zvezda, ki bi ga rešila iz te ječe in mu odperla boljšo prihodnost, da bi spremenila njegovo upanje v vživanje in mu zljajševala še ostalih kratkih dni število. — e —

Iz Idrije. (*Mala pomoč našemu revnemu šolstvu.*) Iz raznih krajev avstrijskih dežel se pogostoma čujejo tužni glasovi, da ljudska šola zavoljo tega napredovati ne more, ker jej primanjkujejo koristni, potrebni in večkrat še celó najpotrebnejši učni pripomočki. Če ti glasovi veljajo za druge dežele, veljajo gotovo tudi za našo kranjsko domovino. Tega sem se prepričal pri vseh šolah, ktere sem se do sedaj pri priložnosti mogel ogledati; prepričal sem se tega iz mnogih pogovorov med učitelji, ki so vsi enako težili. Naj bolj zanesljivi porok, da imajo kranjske ljudske šole zelo zelo malo učnih pomočkov, so mi pa obila sporočila naših učiteljev o stanu svojih šol.

Koliko pa učni pomočki šoli, učiteljem in učencem koristijo, koliko nauk lajšajo in pospešujejo, tega ne bodem razkladal; sej so že vsi učitelji v tej zadevi dobro podučeni in dovolj zvedeni; le pomagati si obilo ne morejo, kajti primanjkuje jim potrebne — materijala.

Enako slabo preskerbljeni so pa tudi učenci s potrebnimi samoučili ali šolskimi pripravami. Koliko ovira napredek pomanjkovanje raznega šolskega orodja? Kako se morajo učenci kaj naučiti, ako nimajo dobrih šolskih knjig, papirja, pisank, peres, svinčnikov, ravnil i. t. d.? Kako more učitelj od učenca tirjati, da naj se nauči to ali uno, da naj spiše nalogo, risa podobice, ako nima niti pisalnega niti risalnega papirja?

Koliko je v naši revni deželi takih primerljejev, to vedó naši učitelji naj bolji. Gotovo je skoraj v vsaki šoli na Kranjskem 25 — 30% učencev, kterim starši ne morejo kupovati potrebne šolske priprave.

In kdo naj jim jo kupi? Učitelj? Ta jih še svojim lastnim otrokom nategniti ne more. Srenja? Ta se še za take malenkosti (!) še ne meni. Dobrotniki? Teh kranjske ljudske šole lahko na perste štejejo. Vlada? Ta se, žalibog! le poredkoma spominja nizkih ljudskih šol; visoke so jej bolj pri sercu.

Da bi se tedaj tej nezgodi in opoviri saj nekoliko pomagalo, nameravam pri nas ustanoviti društvo „Šola“ v podporo kranjskemu ljudskemu šolstvu. Osnovni odbor, v kterem so učitelji, uradniki i zasebniki, je dotična pravila že izdelal ter poslal slavni vladi v poterjenje.

Poglavitno delanost omenjenega društva bode obstala v tem, da bode društvo nakupovalo razne učne pomočke, knjige, šolske priprave, papir, pisanke i. t. d. ter jih pošiljalo pridnim slabo plačanim učiteljem in revnim šolam in učencem.

Da bode pa mogoče ta blagi namen doseči, treba bode obilo obilo podpore od zasebnih, nešolskih domoljubov naših, kajti le v tej nadi pričeli bomo trudopolno delo — na blagor domačega šolstva in mile naše domovine.

Iz Kamnika. (*Praznovanje sv. Alojzija.*) Naša šolska mladina je dan sv. Alojzija posebno lepo praznovala. Dečki so imeli pri o. o. frančiškanih peto sv. mašo, pri kateri so učenci lepo peli; dekliska šola pa je imela v mestni farni cerkvi na Šutini slovesno sv. mašo. Pravi šolski praznik pa je šolska mladina obhajala še ta dan popoldne. Ob 3 se mladina z učitelji zbere pred poštno hišo in od tod gre na Verhpolje. Tu se verstí petje za petjem, igra za igro in se tudi deklamuje in telovadi. Potem se otroci okrepečajo pri kislem mleku in kruhu, in se zopet radujejo do večera. Le prehitro je šolski mladosti minul ta dan, ktereга se bode vedno z veseljem spominjala.

J. Z.

Iz Ljubljane. V seji c. k. deželnega šolskega sveta 1. preteč. m. je bil na verstí načert toliko za učitelje važne postavе o pravnih razmerjih učiteljev v javnih ljudskih šolah na Kranjskem na podlagi osnove, kakor jo je predlagal odbor c. k. šolskega sveta. Po vladinem načertu bi bile šolske srenje razdeljene v 4 rede po 600, 500, 400 in 300 gl. letne plače; dež. šolski svet pa je sprejel odborov predlog, po katerem bi bila učiteljska plača razdeljena le v dva reda in sicer za učitelje v Ljubljani s 600 gl., za druge učitelje po deželi pa s 400 gl. naj nižje plače (Minimalgehalt). Šolski ravnatelj meščanskih šol bodo imeli 200, nadučitelji treh ali večazrednih ljudskih šol 100 gl. in nadučitelji dvorazrednih šol pa po 50 gl. letne doklade, in 25 % od letne učiteljeve plače pa se bode ravnateljem dajalo za stanovanje. Učitelji bodo še za naprej lahko imeli cerkvonikovo službo, toda osebno je ne bodo smeli opravljati. Določilo se je, da se bodo tudi učiteljice smele možiti, ako dobodó dovoljenje od krajnega šolskega sveta. Vidi se, da je c. k. deželni šolski svet pravna razmerja ljudskih učiteljev prav v g o d n o nastavil; sedaj pride tedaj ta načert na naj važnejšo stopnjo, t. j. v deželni zbor, kjer se bode pretresalo, konečno določil in svetlemu cesarju predložil v poterjenje. Nadjamo se, da večina deželnih poslancev pripoznava, da se tudi na Kranjskem, kakor po drugih daljnih in sosednih deželah, vredijo te razmere in učiteljem kot naj tehtnišim delalcem njihova plača zboljša tako, da je bodo imeli naj manj saj toliko, kakor je imajo uradni služabniki in železniški čuvaji, kterim ni treba niti posebnega znanja, niti učil in drugih pomočkov za svoje daljno izobraževanje. Kranjski ljudski učitelji tedaj težko pričakujemo deželnega zbora, ter bodemo z upertimi očmi gledali na obravnavo te za nas toliko važne postavе. Videli bomo, koliko podpornikov in zagovornikov ima naš učiteljski stan med dež. poslanci.

Izgovor, da je dežela preubožna, da bi napravljala in razširjevala šole in učitelje bolje plačevala, ima ravno toliko podlage, kakor so jo imeli izgovori pri drugih napravah. Lahko naštejemo več posamesnih srenj in okrajev na Kranjskem, kjer se je denarja na ogromne kupe vkup spravilo samo, da se je po želji kakega posamnega človeka napravila kaka malo-vredna cesta, kak most, nepotrebno pretežko zvonilo i. t. d. Če se za vse drugo dobí denar, zakaj bi se ne dobil za ljudsko šolstvo, kteremu vendar noben le količkaj omikani človek ne more nasprotovati. V začetku tudi ne bode za šolstvo toliko stroškov, kakor se sedaj marsikdo boji. Nove šole ne bodo tako hitro rastle kakor gobe iz tal, sej tudi zmožnih učiteljev ne bode dovolj; tedaj bode za prvi začetek že zadostovalo, da se dobro vredí in zboljša to, kar že imamo. Sim pa tje k sedanjim učiteljevim dohodkom ne bode treba kaj ali saj malo dodajati, samo vrediti jih bode treba tako, da

učitelj ne bode beračil od hiše do hiše, temuč, da jih bode v odločenem času — na četert leta ali na mesec — redno dobival ali pri srenjski ali pa pri okrajni blagajnici. Ako se pri tem v deželi vstanové kaki posebni dohodki (kakor nekteri naši previdni deželni odborniki že prav hvalevredno namerjajo), bodo se pomanjkljivi učiteljevi dohodki kakor tudi dohodki k pokojnini brez kakih posebno velikih davkov lahko plačevali iz deželnega zaklada. Volje in dela bode treba.

— Prišlo je od ministerstva za bogočastje in uk dovoljenje, da se tudi v Ljubljani napravi c. k. izobraževalnica za učiteljice. Že to jesen se bode pod zač. vodstvom c. k. izobraževalnice za učitelje pričelo prvo leto. Tudi ženski mladosti je tedaj odperla širokeja pot do javnega učiteljstva v naših ljudskih šolah.

— (*Šolski praznik.*) Dobrotljivi stvarnik je v človeško serce položil željo po veselji. Žlahtno veselje odpira serce vsemu lepemu pravemu in dobremu. Posebno je mladina kakor nalašč tako vstvarjena, da po trudapolnem in vročem šolskem delu išče veselja in se hoče prav iz dna svojega serca radovati. To željo po veselji so modri odgojniki že v starih časih rabili v sredstvo pri odgoji. Želja po veselji se tedaj pri mladini sme živiti toliko, da ne prestopi meje in ne postane pohlepa po nezmernem radovanji. Med radosimi, ki otroke ne le vnanje mikajo, temuč imajo tudi npravno in znanstveno vrednost, so šolski prazniki in šolske veselice v prvi versti. Kdor je poskusil, vé, kako veselje pri mladini napravi že samo to, če se ji obljudi ali napové šolski praznik in kako šteje dneve in ure, kdaj bode prišel ta čas, ter je vsa bolj pridna, učljiva in vbogljiva domá in v šoli. Tak šolski praznik obhajala je naša mladost prejpretečeni teden.

— Na sv. Alojzija dan t. j. 21. pretečenega meseca so učenci prve in druge mestne šole pri sv. Jakobu imeli prvo sv. obhajilo in ob enem so obhajali tudi praznik svojega šolskega varha. Maševal in s primernimi odgovori opravljal to slovesnost je šolski katehet g. France Boštjančič, peli pa so učenci. Za drugi dan t. j. na Ahacijev dan namenjen bil je za učence prve mestne šole praznik ali šolska veselica na prostem, pa ker je bilo ta dan nevgodno vreme, obhajala se je ta šolska veselica na Kresni dan. Ob 7 zjutraj šla je vesela družba (172 učencev) z učeniki in drugimi šolskimi prijatelji na Rožnik k cerkvi, kjer je bila sv. maša, pri kateri so učenci lepo peli. Iz cerkve šla je vesela družba na Drenikov verh, na naj lepši razgled pri Ljubljani. Tu so učenci dobili nekoliko zajterka, potem pa se radovali s petjem in z raznimi igrami. Tudi so se jim razkazovale vse gore in drugi znameniti kraji tega krasnega obzorja. Potem šla je pot skozi gojzd v zgornjo Šiško k Žibertu na Vodnikov dom, kjer je veselo kardelo kosilo. Po kosilu pričeli so se igre z dobitki, govori, petje in telovaje na prostem. Iz med govorov odlikoval se je Vodnikov životopis, najdenje idrijskega rudnika in bitka s Turki pri Sisku (na Ahacijev dan).

Prišli so k tej veselici zraven mnogo staršev in drugih šolskih prijateljev tudi mestni župan g. K. Dežman, domači župan g. vitez Gariboldi, ljubljanski šolski nadzornik g. F. Smolej, prof. Pirker in nazadnje še dr. Janez Bleiweis, kteremu so mladi govorniki svoje govore o Vodniku i. t. d. eden pred drugim radostno ponavljali. Na zadnje zapoje se še cesarska pesem, in družba gre v versti po dva in dva v bližnji vert, kamor jo je

povabil prijazni g. vitez Gariboldi, in tù učenci zapojó za odhod še nektere pesmi, in gredo potem ob 7 zvečer nazaj v Ljubljano.

Učencem in staršem, ki so bili pri tej veselici bode ta dan gotovo dolgo v spominu, ker družilo se je kolikor toliko vse, kar mladini tekne v primerno razveseljevanje in izobraženje.

— Iz Metelk ot o v e ustanove za kranjske učitelje dobili so letos darila ti-le gg. učitelji: Škerbinec Janez, v Predvoru pri Kranji, Pezdič Janez v Ljubnem na Gorenskem, Krek Valentin v Komendi, Požar Anton v Logatecu, Gantar Janez v Planini in Jeršé Janez v Postenjah.

(Pri tej priliki se prosilcem naznanja, da nazaj dobodó kolek, ki so ga na to prošnjo za „ne bodi ga treba“ prilepili, ker prošnje za vstanovna darila so po postavi koleka oprostene.)

— Papeževa petindvajsetletnica se je tù in tudi v okolici slovesno obhajala. Napravljale so se razsvitljave in zažigali kresovi.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem. Pristopili so gg.: Punčah Šimon z Oblok s 6 gl. vpisnine in 4 gl. letnine za l. 1871., Ozimek Anton iz Sorice z 10 gl. vpisnine in 6 gl. letnine za l. 1871. Za l. 1871. so plačali gg.: Belar Leop., ravnatelj in učitelj v Ljubljani, 6 gl., Peruci France z Dola 5 gl. (1 gl. premalo), Stanonik Mikl. iz Starega terga pri Poljanah, Vranič Juri s Preserja, Zupan Lorenc iz Postojne za l. 1871. ost. 1 gl. in za l. 1872. 6 gl. in Močnik M. iz Ljubljane 4 gl. za l. 1871.

Učiteljsko društvo za Kranjsko. Pristopila sta gg.: Paplar France iz Polhovega gradca z 1 gl. vstopnine in Vavken Andrej s Cerkljan z 1 gl. vstopnine in 1 gl. letnine za l. 1871. Plačali so gg.: Stegnar Feliks iz Idrije, Čenčič Jernej iz Št. Jurja, Schönbrunn France iz Metlike za l. 1871. po 1 gl. in Zarnik Ivan, organist v Kamniku, za l. 1869. in 1870. po 1 gl.

Opominek. Vse p. n. gg. družbenike, ki še za l. 1870. niso plačali in se tudi ne oglasili, vljudno opominjamo, da naj sedaj poravnajo svoj dolg, ali naj se saj oglasé, da hočejo plačati. Kdor tega ne stori, zgubi pravico do društvenega imenja.

O d b o r.

Razpis učiteljskih služeb.

Z začetkom šolskega leta 1871/2. bodete se v slov.-nemški vadnici pri c. k. izobraževalnici v Mariboru postavile dve učiteljski službi s postavno plačo. Prosilci naj dokažejo, da so zmožni obeh deželnih jezikov, ter naj svoje prošnje oddajajo po svoji šolski gosposki do 20. t. m. pri štajerskem deželnem šolskem svetovalstvu v Gradcu.

Premembe v učiteljskem stanu.

Na Kranjskem. Prestavljeni so gg. učitelji: Leopold Zupin iz Nadanjega sela v Begunje pri Cirknici, Alojzi Kušar iz Hotederšice v Nadanje selo in Janez Valentin iz Begunj v Hotederšico. G. Peregrin Videmšek, učitelj v Mirni na Dolenskem, je umrl.

Popravek. V zadnjem listu naj se bere: Izpraznjena je podučiteljeva služba v Čermošnicah (ne pa: v Černomlju).